

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

2 Sunt post facta mali nonnunqua[m] corripiendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

iniquis sine alio heretico, sine alio ministrum fuerit, dummodo
in iudicio catholice fidei acceptatus, non carebit effectu. Alia vero
faciens, ut facti corpori & sanguini Domini, excommunicatio
vel recondemnatione, si ab heretico, vel catholico non sacerdote mi-
nistratus, vel ministrum, vel ministrum habebit effectum. Unde & ab
omnibus fidelibus ministrum sunt recipienda.

C. XL. ¶ In extremis positus etiam ab heretico pœ-
nitentiam accipere valet.
Hinc Augustinus scribit in l. de baptismo
contra Donatistas, c. 2.

Si quem forte cogērit extrema necessitas, ubi ca-
tholicum per quem accipiat, non invenerit, & in a-
gnito pœce catholica custodita, per aliquem extra unita-
tem catholicam positum accipiat, quod erat in ipsa ca-
tholica unitate percepturus, si statim etiam de hac vita
migraverit, non eum nisi catholicum deputamus. Si au-
tem fuerit a corporali morte liberatus, cum se catholice
congregationi etiam corporali presentia reddiderit, un-
de nunquam corde discesserit, non solum non improba-
mus quod fecit, sed etiam securissime, verissimeque lau-
damus: quia presentem Deum credidit cordi suo, ubi
unitatem servabat, & sine sancti baptismi sacramento
(quod ab antiquo inventi, non hominum, sed Dei esse
cognovit) voluit ex hac vita migrare. Si quis autem,
cum posset in ipsa catholica accipere, aliquam h. mentis
perveritatem elegerit in schismate baptizari, etiam si po-
tētia iuxta catholicam ecclesiam, etiam si ibi e-
prodesse sacramentum, quod alibi accipi quidem potest,
prodesse autem non potest, perverfus & iniquus est, &
ratio penitentiæ, quanto scientius.

¶ Postea in originali legitur, (etiam si postea venire
ad catholicam cogitat, quia certus est ibi prodesse sacra-
menti, quod alibi accipi quidem potest, prodesse autem
non potest) perverfus, &c. Sed ad glossam non est emendatum.

C. XLI. ¶ Per annum pœnitent, qui de manu
heretici nisi prohibentur communione
accipit.
Item Iulius Papa d.

Si quis dederit, aut accipit communionem de ma-
nu heretici, & nescit, quod catholica ecclesia contra-
dicat, postea intelligens annum integrum pœnitent. Si
autem scit, legi cœxit, & postea pœnitentiam egerit,
decem annos pœnitent. Alii judicant septem, & quidam
humanius ut quinquaginta annos pœnitent. Si quis permiserit
hereticum Missam suam celebrare in ecclesia catholica,
& nescit, quadraginta dies pœnitent: si pro reverentia
ejus, annum integrum pœnitent: si pro damnatione
ecclesie catholice, & consuetudinis Romanorum, pro-
piciatur ab ecclesia, sicut hereticus, nisi habeat pœnitentiam:
si habuerit, decem annos pœnitent. Si recesserit
ab ecclesia catholica in congregationem hereticorum, &
alio persuaserit, & postea pœnitentiam egerit, duodecim
annos pœnitent, tres extra ecclesiam, septem inter au-
dientes, & duos adhuc extra communionem. De his in
canone dicitur, ut duodecimo a anno communionem sine
solatione percipiant.

¶ Tres extra. Apud Burchardum & Ivoem legitur, qua-
tuor extra ecclesiam, sed inter audientes, &c.
¶ Duodecimo. Burchardus & Ivo habent, decimo.

C. XLII. ¶ Tunc est mortem arreperere, quam de
manu heretici communionem
accipere.
Item Gregorius Papa, lib. 3, dialog. cap. 31.

Opti f. Emenegillus Rex juvenis terrenum re-
gnum despiciere, & forti desiderio cœlestis quærens,
a Polyb. l. 7, tit. 2, Arist. lib. 3, c. 49, Ivo p. 1, c. 170, b al. per
aliquam necesse perveritatem, c al. illi, d al. Eusebianus,]
al. ex pœnitentiâ, Theod. c Polyb. l. 7, tit. 2, Burch. l. 9, cap. 101,
Ivo p. 1, c. 171, f Polyb. l. 7, tit. 2.

in ciliis vinculatus jacens omnipotenti Deo ad se con-
firmandum a preces effundere, tantoque sublimius glori-
am transcensum mundi despiciere, quanto & religatus
agnoverat nil fuisse, quod poterit auferri. Superveniente
h. autem Paschalis festivitatis die, in tempeste no-
ctis silentio ad eum perdidit pater Arrianum Episcopum
misit, ut de eius manu facilez. consecrationis com-
munionem perciperet, atque per hoc ad patris gratiam
redire mereretur. Sed vir Deo deditus, Arriano Episco-
po venienti exprobravit, ut debuit, ejusque à se perdidit
am dignis increpationibus repulit: quia etiam exterius
jacebat ligatus, apud se tamen in magno mentis calmine
stabat securus. Ad se itaque reverso Episcopo Arriano
pater infremuit, statimque suos apparitores misit, qui
constantissimum confessorum Dei illic, ubi jacebat, oc-
ciderent. Quod & factum est.

QVÆSTIO II.

Quod autem post mortem nullus excommunicari valeat,
vel absolvi, ex verbis Evangelii monstratur, quibus dicitur.
c. [Quodcumque ligaveris super terram, &c.] Su-
per terram, inquit, non sub terra: ostendens, quod viventes pro va-
rietate suorum meritorum solvere possimus, vel ligare: de mortuis
autem sententiam ferre non possumus.

C. I. ¶ Non possunt ab ecclesia absolvi post
mortem, qui in hac vita ab ea nolue-
runt absolvi.
Unde Leo Papa scribens Rustico Narbonensi Episcopo,
epist. 90, cap. 7, al. epist. 92, c. 6.

De d. communionem i. privatis, & ita defunctis.]
Horum causa Dei iudicio reservanda est, in cujus
manu fuit, ut talium obitus non usque ad communio-
nis remedium differretur. Nos autem, quibus viventi-
bus non communicavimus, mortuis communicare non
possumus.

¶ De communionem privatis, & ita defunctis.] Verba
hæc in codice canonum sunt titulus vigesimo decreti Leonis primi, &
ea Burchard, non habet. Reliqua vero sunt ipsius Leonis verba.

C. II. ¶ Ecclesia viventes potest ligare vel
solvere, non mortuos.
Item Gelasius Papa in commonitorio, Faustio magistro, sun-
genti legationis officio apud Constantinopolim.

Egatur e ex quo est religio Christiana, vel certe de-
tur exemplum in ecclesia Dei à quibuslibet Pontifi-
cibus, ab ipsis Apostolis, ab ipso denique Salvatore ve-
niam, nisi se corrigentibus, fuisse concessam. Auditum
enim f. sub isto caelo nec legitur omnino, nec dicitur,
quod eorum voce depromitur: date veniam nobis, dum
tamen nos in errore duremus. Id quoque pariter ostendit,
qui nobis canones nituntur opponere, quibus hoc
canonibus, quibus regulis, qua lectione, quove docu-
mento, sive a maioribus nostris, sive ab ipsis Apostolis
(quos potiores merito fuisse non dubium est) seu ab ip-
so Domino Salvatore, qui iudicaturus creditur vivos &
mortuos, sive factum est unquam, vel faciendum esse
mandatum? Mortuos suscitasse Christum legimus: in
errore mortuos absolvisse non legimus. Et qui certe hoc
faciendi solus habuit potestatem, beato Petro & princi-
paliter mandat Apostolo. [Que ligaveris super terram,
ligata erunt & in caelis: & que solveris super terram,
sunt soluta & in caelis.] Super terram, inquit. Nam in
hac legatione defunctum nullquam dixit absolvi.

¶ In commonitorio, ex quo suspensum est caput hoc, an-
tea narratur, senatores Constantinopolitanae petisse à Gelasio, ut
a al. confirmandum. b l. 9. 1. super veniente. c Math. 16,
d Burchard. lib. 11, cap. 52. Ivo part. 1, cap. 60. Panorm. lib. 3, c. 111,
vide infra ea, c. 31, 11, 93, c. 37. f Polyb. l. 7, tit. 1. f al. matrem,
g Math. 16.

Episcopus plenius dixerit epistolæ recitatur sunt. si-
gnificantes, quod oportet hæreticos & post mortem ana-
themizari. Tale autem ecclesiasticam traditionem
& alii Africani reverendissimi Episcopi tenuerunt,
sed & Romana sancta ecclesia quodam Episcopo &
post mortem anathematizavit, licet pro fide in vita
non essent accusati: & utrumque apud nos habita-
re significat.

¶ **Hic caput sanctum est ex veteri loci quinta syno-
di, quæ adnotandum fore si habet in Colonia quatuor tomorum
titulum.**

¶ **[Sane] In epistola Imperatoris Justiniani, quæ refertur in
primis capitulis, sui collatione ipsius quinta synodi, hic locus habet:
Hortamur autem etiam illud discipulare, &c. Sed sententia
non valde dirigitur.**

¶ **[Diprychis] Sic emendatum est ex ipso concilio, cum
anathematizati sunt. Diprycha vero dua tabule erant, qua-
rum una veterum, altera mortuorum. ea nomina continebat, que
in his tabulis erant: translatæ vocabulo ab ostensorum diprycho,
quæ nomina sunt B. Ambrosij Hexam. libr. 3. c. 8. De his
synodis autem ecclesiastica diprychis partim mortuorum, partim
viventium memora sunt in epistola Innocentij 3. ad Decentium. cap. 2.
& in epistola B. Augustini 127. libro 2. ad plerumque Hippolyti,
lib. 2. cap. 1. ad monachum. in quibus. ca. quæ dicitur. & in episto-
la Gregorij ad Anatholium. Augustinum, & in epistola Episcoporum
ad epistolam Gregorij ad Anatholium, quæ habetur post concilium
Vulturnense, & abbas. p. 1.**

¶ **[Excommunicati] Sic est emendatum ex ipsa synodo, an-
te legatum, & statui teneri.**

¶ **[Incipit] In glossa interlinearum duorum veterum
Cassiodori notandum habetur, id est, valde culpatum.**

¶ **[Dioforam] In antiquis Pontificalibus in vita Bonifacii
fuerunt hæc legiones. Hic [scilicet Bonifacius] cum Diofco-
to ordinatus est, sub contentione: Dioforus in Basilica
Constantiniana, Bonifacius vero in Basilica Iulij. Fuit
igitur dissensio in diebus octiduum, donec
dissensio esset Dioforus v. Idus Octobris. Ipsi diebus
Bonifacius zelo zelus cum grandi amaritudine coacta
synodo sub vinculo anathematis chirographo damnavit
Dioforum, & reconciliavit clerum: quem chirogra-
phum in ecclesia archivo reclusit.**

tenetur, & ex quo per sacramentum regenerationis ab originali pec-
cato fuerit emundatus. Unde per a Ezechielem Dominus ait:
[Anima, quæ peccaverit ipsa morietur: filius non portabit iniqui-
tatem patris, neque pater iniquitatem filii: iustitia iusti super eum
erit, & impietas impij erit super eum.] Quæcumque etiam pec-
cata parentum fuerint, ex quo filius personat ab eis separatus
fuerit, ea non iniquitatem ad patrem. Unde peccato Adæ idem o-
mnino posthinc tunc dicitur, quia nondum aliquis ex illo materia-
liter fuerat profanatus. Quia vero apud Deum non sententia
facienda, sed vita curata queritur, patet, quod non est notandus
fontem, quem peccati macula non inficit. Hinc b Paulus Co-
rinthij scribens ait: [Si quis frater inanimatus fuerit, aut avu-
rus, aut idolis serviens, cum huiusmodi nec cibum sanctorum debetis.]
Ex quibus verbis datur intelligi, quod nisi primario aliqui nomi-
natus i fuerit de crimine, id est, vel coram iudice accusatus & con-
victus, vel in iure ipse de se fuerit confessus, quod nec sententia est
ferendus, nec ab ejus communicatione abstinentium. Non ergo pro alio-
jus peccato tota familia excommunicanda est.

¶ **[Nominatus] Hac explanatio loci B. Pauli ad Corinthios
& hinc, & supra 11. q. 3. ad mensam 9. excedit. videtur accepta ve-
ro verbi B. Augustini in libro so. homiliarum, hom. ultima, cap. 12.
supra 2. quæst. c. multa.**

**C. I. ¶ Pro peccato patris non est summatim
anathematizandum.**
Unde Augustinus scribit ad Auxilium Epi-
scopum, epist. 21.

SI habes de hac re sententiam certis rationibus,
vel scripturarum testimonio exploratam, nos quo-
que docere digneris, quomodo recte anathematizetur
pro patris peccato filius, aut pro mariti, uxori, aut pro
Domini, servus: aut quisquam etiam in domo nondum
natus, si eodem tempore, quo universa domus est ana-
themate obligata, nascatur, nec ei possit per lavacrum
regenerationis in mortis periculo subveniri. Hæc
enim fuit corporalis poena, quæ legimus quosdam
contemptores Dei cum suis nominibus, qui ejusdem
impietatis participes fuerunt pariter interfectos. Tunc
quidem ad ad terrorem viventium mortalia corpora
perimebantur, quandoque utique mortura. Spiritus
autem poena, quæ fit, quod scriptum est: & [Quæ liga-
veris in terra, erunt ligata & in celo] animas obligat:
de quibus dictum est. f. [Anima patris mea est: & ani-
ma filii mea est: anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.]
Audiisti fortasse aliquos magni nominis sacerdotes cum
domo sua quempiam anathematizasse peccantium.
Sed forte si essent interrogati, reperirentur idonei red-
dere inde rationem. Ego autem quoniam si quis à me
queratur, utrum recte fiat, quid ei respondeam, non invenio,
nunquam hoc facere ausus sum de quorundam
facinoribus unanimiter adversus ecclesiam perpetratis,
nisi gravissime commoveret. Sed si tibi, quod iuste fiat,
Dominus revelavit, nequaquam juveniliem aetatem tuam,
& honoris ecclesiastici rudimenta contemo. Tu
adsum: senex à juvene Coepiscopo, & Episcopo tot
annorum à collega necdum anniculo paratus sum dis-
cere, quomodo vel Deo, vel hominibus iustam possum
reddere rationem, si animas innocentes pro scelere
alieno (ex quo non trahunt, sicut ex Adam, in g quo
omnes peccaverunt, originale peccatum) spiritali sup-
plicio puniamus. Etenim Clasciani filius, est tra-
xit ex patre primi hominis culpam, sacro fonte ba-
ptismatis expiandam, tamen quidquid, postquam
eum genuit, peccati pater ejus admisit, ubi parti-
ceps ipse non fuit, ad eum non pertinere quis am-
bigit? Quid 3 dicam de conjugate? Quid de tot

QUESTIO III.

Quidam pro peccato alioius tota familia excom-
municanda sit, multorum exemplis probatur. Pro
peccato namque a Sodomitico parvulis eorum, qui
hæretici sunt patris flagitia respiciant, casti ipse sunt con-
fessio. ¶ Item b pro peccato Amalchitarum non solum parvuli
sunt, sed etiam bruta animalia usque ad ringentem ad parvuli-
tatem sunt à Domino delicti. Item c Dathan & Abiron au-
tem hæretici fuerunt contra Moysen & Aaron: nec tantum
ipse filii sed etiam substantia eorum cum ipse descendit ad inferos.
¶ In veteri Testamentis nonnullorum peccatorum exigentibus gravius pe-
nitentia de se ipse legitur, quæ etiam illos involvit, qui peccati con-
suetudinem non habebant. Si ergo tam severissime pro peccati pa-
tris emendatione parvuli puniuntur, non dubium est, quin pro pecca-
to illius respondeant. Pro peccato parentum parvulos corpora-
liter flagitantes, ex verbis Evangelij apparet, ubi discipuli de ceco
nati Orophim interrogasse dicuntur [Rabbi d qui peccavit, hic
natus pateris eius, ut cæcus nasceretur?]. In quibus etiam illud
completur, quod Dominus ait ad Moysen: [Ego sum Deus zelotus,
visitans peccata Patrum in filios usque in tertiam & quartam
generationem.] Spiritu autem peccati parentum parvuli non

a Ezechiel. 18. b 2. Corinth. 3. mutati aliquantulum verbi.
c Iov. p. 14. c. 4. 6. Pann. l. 3. c. 126. d al. quippe. e Matth. 16.
f Ezech. 18. g Rom. 5.

